

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านน้อยกลางคำแคนเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และนำหน่วยการเรียนรู้ไปทดลองใช้ ขอนำเสนอผลการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
3. การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษาขั้นตอนของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ(2545) ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระ ได้แก่สาระการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์ แล้วจัดแบ่งเนื้อหาสาระตามหลักพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา กรอบสาระหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์

รายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ว่ามีอะไรบ้าง โดยกำหนดเป็นประเด็นสำคัญๆ และศึกษาข้อมูลพื้นฐานคำบลคำแค้นและน้ำตกห้วยเข จากการสัมภาษณ์ปราชญ์ผู้รู้ในชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำพองน้ำตกห้วยเข เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนคำแค้น ตลอดจนศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เช่น ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำพองน้ำตกห้วยเข องค์การบริหารส่วนตำบลคำแค้น เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น และสำรวจพื้นที่จริงของท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นให้มีคุณภาพแล้วจึงตั้งชื่อหน่วย โดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นหลัก เพื่อกำหนดขอบเขตของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ชุมชนคำแค้นดินแดนน้ำตกห้วยเข

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องกับชื่อหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแค้นดินแดนน้ำตกห้วยเข ดังตารางที่ 2

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจระบบและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
1. เข้าใจปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. บอกปัจจัยที่คนในชุมชนตัดสินใจใช้ทรัพยากรในชุมชนคำแค้นที่มีอยู่อย่างจำกัดได้	1. ปัจจัยการใช้ทรัพยากรในชุมชนคำแค้นอย่างประหยัดและคุ้มค่า

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัด ภาค ประเทศ โดยเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในจังหวัด ภาค และประเทศ	1. ประวัติความเป็นมาของจังหวัด ภาค ประเทศของตนเอง โดยเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	1. บอกประวัติความเป็นมาของชุมชนคำแคนและน้ำตกห้วยเขย จังหวัดขอนแก่นได้ 2. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมของคนในชุมชนคำแคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้	1. ประวัติความเป็นมาของชุมชนคำแคนและน้ำตกห้วยเขย 2. สภาพสังคมของชุมชนคำแคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น สู่การกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
2. เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดภูมิภาค ประเทศ	1. บอกวัฒนธรรมและประเพณีสำคัญในท้องถิ่นได้ 2. บอกปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดขอนแก่นได้	1. วัฒนธรรมและประเพณีสำคัญในท้องถิ่น 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน คำแคน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น สู่การกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของตนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของตนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	1. สำรวจ/บันทึกประเภทภูมิปัญญา 2. จำแนกประเภทภูมิปัญญา 3. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมภูมิปัญญา 4. เห็นคุณค่าและ	1. ผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 2. ความหมายประเภทของภูมิปัญญา

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนด
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐาน และผลกระทบจาก ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อ การสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาของตนตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน	ปัจจัยพื้นฐานและ ผลกระทบจากภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อการ สร้างสรรค์ภูมิปัญญา ของตนตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน	ความสำคัญของภูมิ ปัญญา 1. บอกผลงานหรือ พฤติกรรมที่น่ายกย่อง ของบุคคลสำคัญของ ชุมชนคำแคน 2. วิเคราะห์ประวัติ และผลงานของบุคคล สำคัญ สามารถนำมา เป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต 3. เห็นคุณค่าและ ภาคภูมิใจประวัติและ ผลงานของบุคคล สำคัญในชุมชนคำแคน	ท้องถิ่นของชุมชน คำแคน 3. การอนุรักษ์และ เผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน คำแคน 1. ผลงานและ ความสำคัญของบุคคล สำคัญในอดีตที่มีต่อ การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนคำแคน 2. ประวัติและผลงาน ของบุคคลสำคัญใน ชุมชนคำแคน
3. รู้และเข้าใจประวัติ และผลงานของบุคคล สำคัญใน ประวัติศาสตร์ชาติไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน จนเกิดความ ภาคภูมิใจ นำไปเป็น แบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต	ประวัติและผลงานของ บุคคลสำคัญใน ประวัติศาสตร์ชาติไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน		

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่มีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
2. เห็นคุณค่าการจัดทำและใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ตรวจสอบข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น	1. การจัดทำและใช้แผนที่ การสำรวจแบบง่าย ๆ	1. ใช้แผนที่ศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของน้ำตกห้วยเขยได้ 2. อธิบายสภาพภูมิศาสตร์ของน้ำตกห้วยเขยได้	1. การใช้แผนที่ ศึกษาข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์ของน้ำตกห้วยเขย 2. สภาพภูมิศาสตร์ของน้ำตกห้วยเขย

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
1. รู้ลักษณะเฉพาะ ความสำคัญและความแตกต่างของ	1. ลักษณะเฉพาะ ความสำคัญและความแตกต่างของ	1. บอกลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ	1. ลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนด
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
<p>สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของ ไทยตระหนักถึงความ จำเป็น วิธีการกระจาย และแลกเปลี่ยน ทรัพยากรระหว่าง ท้องถิ่นเข้าใจสาเหตุ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ ในท้องถิ่นและ ประเทศ</p> <p>2. เข้าใจความแตกต่าง ของสิ่งแวดล้อมทาง สังคม วัฒนธรรมและ วิถีชีวิตในภูมิภาค ต่างๆของไทยลักษณะ การตั้งถิ่นฐาน ประชากร การอพยพ ย้ายถิ่น ภูมิเิจและ</p>	<p>สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของ ไทย</p> <p>1. ความแตกต่างของ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ในชุมชนที่ตนอาศัย อยู่</p> <p>2. ลักษณะการตั้งถิ่น ฐานของประชากรใน ชุมชน</p>	<p>ทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชนค่าแค้นได้</p> <p>2. อธิบายผลกระทบ จากการกระทำของ มนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>1. บอกความแตกต่าง ของสิ่งแวดล้อมทาง สังคม วัฒนธรรม การ ใช้ที่ดินวิถีชีวิตใน ชุมชนสังคม วัฒนธรรม การใช้ที่ดิน วิถีชีวิตในชุมชน</p> <p>2. บอกลักษณะการตั้ง</p>	<p>ทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชนค่าแค้น</p> <p>2. ผลกระทบจากการ กระทำของมนุษย์ที่ เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ น้ำตกห้วยเข</p> <p>1. ความแตกต่างของ สิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม การใช้ที่ดิน วิถีชีวิตในชุมชน ค่าแค้น</p> <p>2. ลักษณะการตั้งถิ่น ฐานของประชากร ในชุมชนค่าแค้น</p>

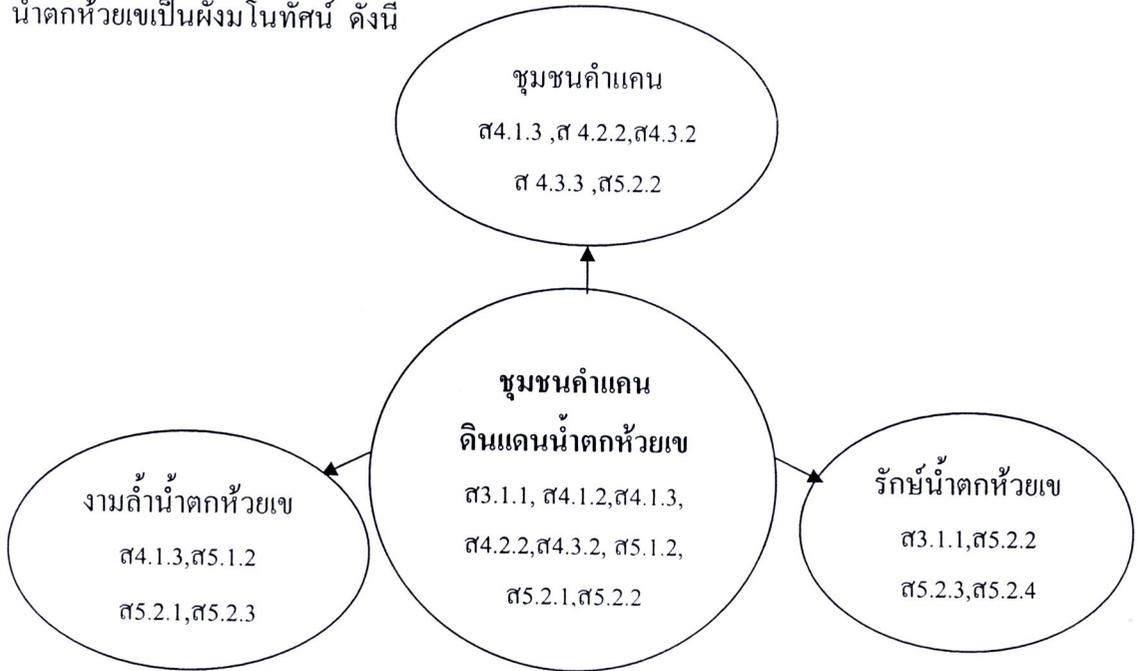
ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนด
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
<p>รักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศ</p> <p>3. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>ตระหนักถึงผลกระทบของมนุษย์ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>	<p>3. การปฏิบัติตนเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>1. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2. ผลจากการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมแก้ปัญหาส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ถิ่นฐานของประชากรในชุมชน</p> <p>3. ภูมิใจและรักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>1. อธิบายความหมายประเภทและประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นได้</p> <p>2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นได้</p> <p>3. บอกวิธีการแก้ปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นได้</p> <p>4. ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นได้</p>	<p>3. รักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน คำแค้น</p> <p>1. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นและน้ำตกห้วยเข</p> <p>2. อนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชบริเวณน้ำตกห้วยเข</p> <p>3. สาเหตุของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแค้นและน้ำตกห้วยเข</p>

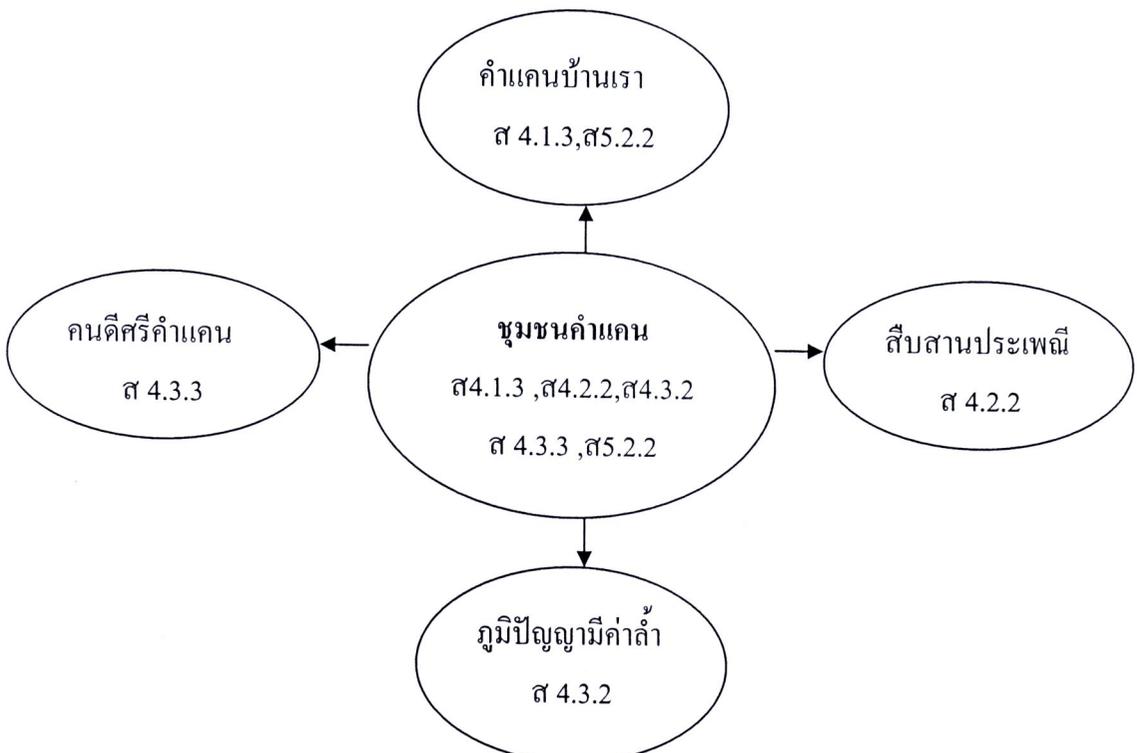
ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผู้กำหนด
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
4. มีทักษะใน การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลข่าวสารด้าน สิ่งแวดล้อม จากแหล่ง ความรู้ในท้องถิ่น	1. การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลข่าวสารด้าน สิ่งแวดล้อม จากแหล่ง ความรู้ในท้องถิ่น	5. ปฏิบัติตนตามแนว ทางการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ได้ 6. มีความภูมิใจในแหล่ง ท่องเที่ยวของตน	4. แนวทางแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใน ชุมชนคำแคนและ น้ำตกห้วยเข 5. การมีส่วนร่วม แก้ปัญหาและส่งเสริม คุณภาพของ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในชุมชนคำแคนและ น้ำตกห้วยเข 6. การท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ 7. ศิลปะกับการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
		1. สังเกต รวบรวมข้อมูล จากการค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติได้	1. การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลข่าวสารด้าน สิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแคน

ขั้นที่ 3 การกำหนดผังมโนทัศน์ โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดน น้ำตกห้วยเขเป็นผังมโนทัศน์ ดังนี้

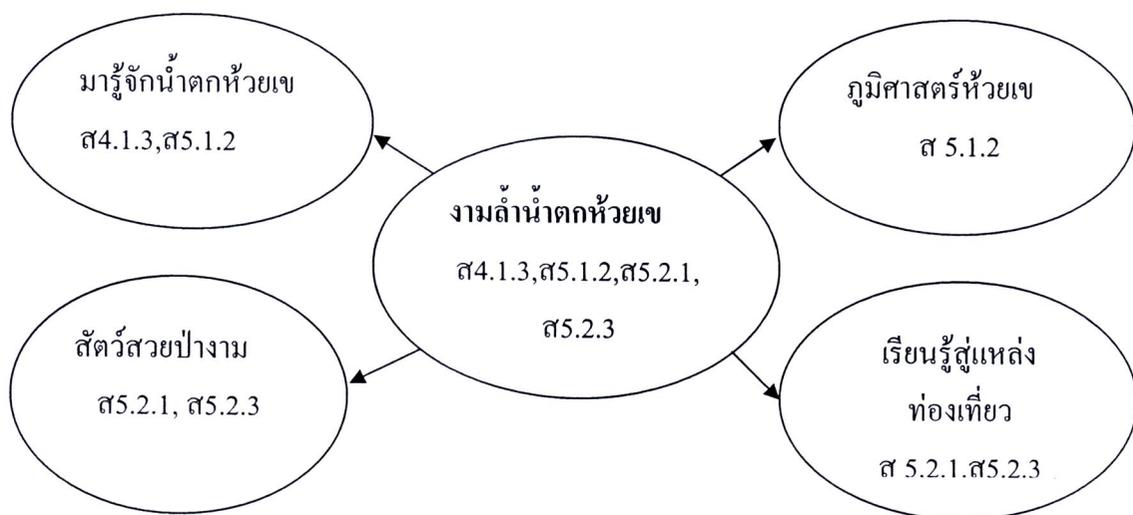

หน่วยย่อยที่ 1 ชุมชนคำแคน

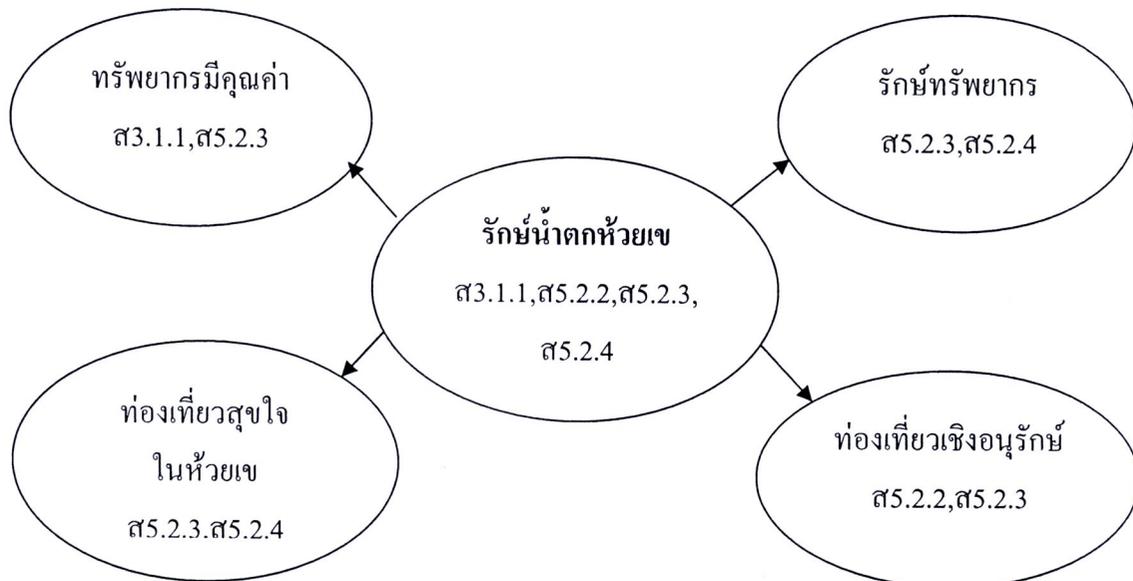

ภาพที่ 7 แสดงผังมโนทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 เรื่อง ชุมชนคำแคน

หน่วยย่อยที่ 2 งามล้ำน้ำตกห้วยเข

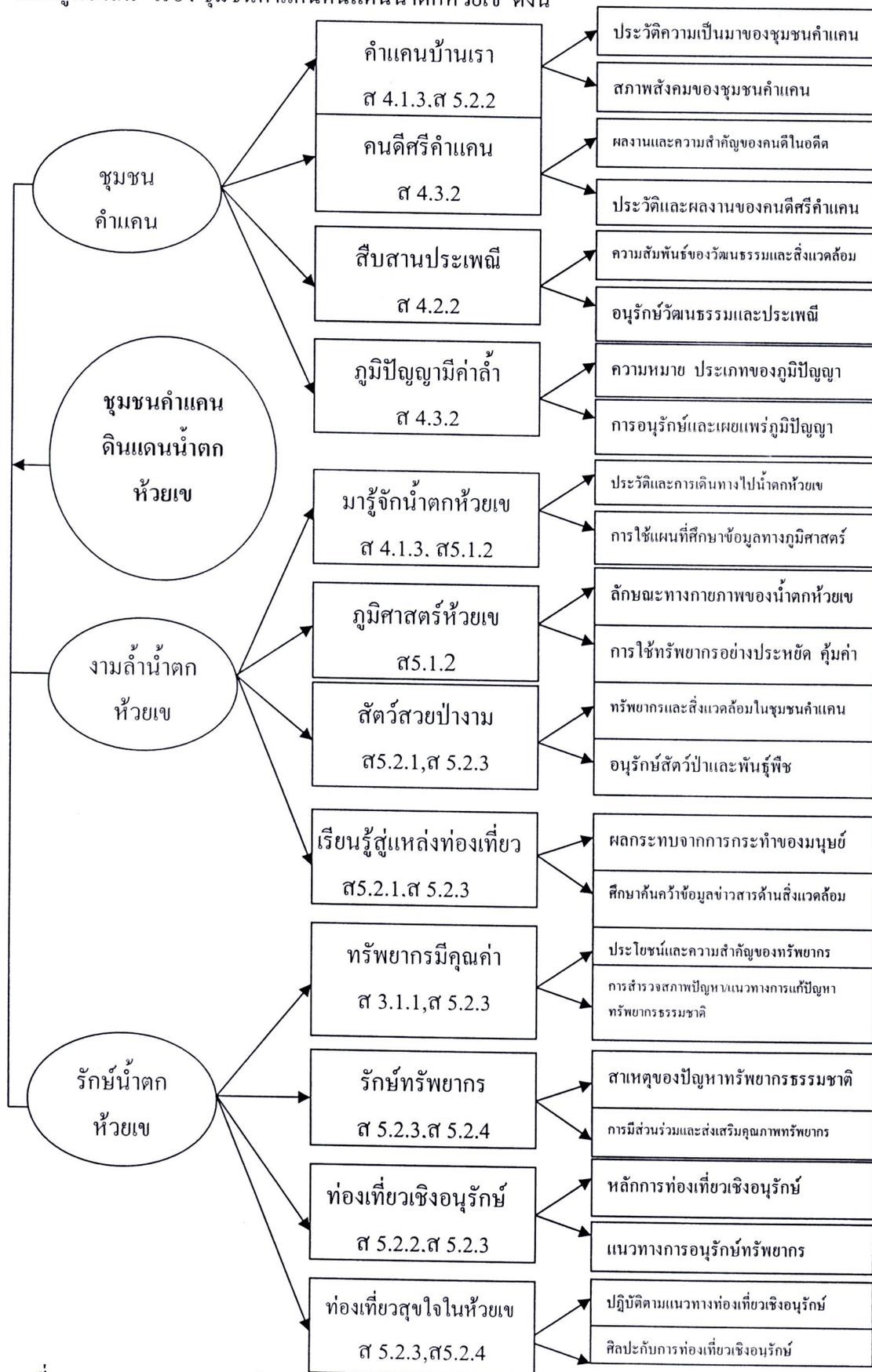

หน่วยย่อยที่ 3 รักษ์น้ำตกห้วยเข

ภาพที่ 8 แสดงผังมโนทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 เรื่อง งามล้ำน้ำตกห้วยเข
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 เรื่อง รักษ์น้ำตกห้วยเข

การกำหนดผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข ดังนี้

ภาพที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 กำหนดสาระการเรียนรู้และกำหนดอัตราเวลาเรียนในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนคำแคน ดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และกำหนดอัตราเวลาเรียน ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย การเรียนรู้	แผนการจัด การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
1. ชุมชน คำแคน	1. คำแคนบ้านเรา	- ประวัติความเป็นมาของชุมชนคำแคน - สภาพสังคมของชุมชนคำแคนตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน - ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในคำแคน	2
	2. คนดีศรีคำแคน	- ผลงานและความสำคัญของคนดีในอดีตที่มีต่อ การพัฒนาท้องถิ่น - ประวัติและผลงานของคนดีศรีคำแคน	2
	3. สืบสานประเพณี	- วัฒนธรรมและ ประเพณีสำคัญในชุมชนคำแคน - ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนคำแคน - รักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของ ชุมชนคำแคน	2
	4. ภูมิปัญญาที่มีค่าล้ำ	- ความหมาย ประเภทของภูมิปัญญา - การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1
2. งามล้ำ น้ำตก ห้วยเข	5. มารู้อัจฉกน้ำตก ห้วยเข	- ประวัติ และการเดินทางไปน้ำตกห้วยเข - การใช้แผนที่ศึกษาข้อมูลสภาพทางภูมิศาสตร์ น้ำตกห้วยเข	1
	6. ภูมิศาสตร์ห้วยเข	- สภาพภูมิศาสตร์ของน้ำตกห้วยเข - การใช้ทรัพยากรในชุมชนคำแคนอย่างประหยัด และคุ้มค่า	2
	7. สัตว์สวยป่างาม	- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คำแคน - การอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	2

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และกำหนดอัตราเวลาเรียน
ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

หน่วย การเรียนรู้	แผนการจัด การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
	8. เรียนรู้สู่แหล่ง ท่องเที่ยว	- แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น - ศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมใน ชุมชนคำแคน - ผลกระทบการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม	2
3. รักษ์ น้ำตก ห้วยเข	9. ทรัพยากรมีคุณค่า	- ประโยชน์ และความสำคัญของทรัพยากร - สำรวจสภาพปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน ชุมชนคำแคน	2
	10. รักษ์ทรัพยากร	- สาเหตุของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนคำแคน - การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริม คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติ	2
	11. ท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	- หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2
	12. ท่องเที่ยวสุขใจ ในห้วยเข	- ปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อ การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนคำแคน - ศิลปะกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	5

ขั้นที่ 5 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้และ เวลาเรียน ดังรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนนำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดประเมินผล	เวลา
1. คำแคน บ้านเรา	ส 4.1.3 ส 5.2.2	1.บอกประวัติความเป็นมาของชุมชนคำแคน 2. บอกสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบล คำแคนได้ 3. อธิบายตำแหน่งที่ตั้งของตำบลคำแคนได้ 4. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมของคนในชุมชนคำแคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 5. มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	- ประวัติความเป็นมาของชุมชนคำแคนและนำตกห้วยเข - สภาพสังคมของชุมชนคำแคนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน - ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในชุมชนคำแคน	1. ชื่อนำเสนอ - ปรินต์คำท่าย - เสนอวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้โดยสัมภาษณ์ 2. ชื่นวางแผน - ตกलग วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชื่นดำเนินการ - นักเรียนสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ - ศึกษาใบความรู้ 4. ชื่นสรุปและประเมินผล - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย	- ปรินต์คำท่าย - คำขวัญขออำเภอมัญจาคีรีและคำขวัญตำบลคำแคน - ประชาชนผู้รู้ - แบบสัมภาษณ์ - ใบความรู้	- สังเกตพฤติกรรม - การทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนค่าแคนดินแดนน้ำตกห้วยเขย โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่ง เรียนรู้	การวัด/ประเมินผล	เวลา
2. คนดี คำแคน	ศ 4.3.3	1.อธิบายประวัติและผลงาน ของบุคคลสำคัญในชุมชนค่า แคนได้ 2. ปฏิบัติตนตามแบบอย่าง ของบุคคลสำคัญในชุมชนค่า แคนได้ 3. มีความตระหนักใน ความสำคัญของบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่นของตน	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานและ ความสำคัญของคนดีใน อดีตที่มีต่อการพัฒนา ท้องถิ่น - ประวัติและผลงาน ของคนดีศรีค่าแคน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชำนาญเสนอ <ul style="list-style-type: none"> - ปรินคำท่าย - ดูรูปภาพบุคคลสำคัญ - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยการศึกษา ค้นคว้าในห้องสมุด 2. ชำนาญวางแผน <ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อบรรณารักษ์ 3. ชำนาญเน้นการ <ul style="list-style-type: none"> - ค้นคว้าในห้องสมุด - สืบค้นข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต <ul style="list-style-type: none"> - รับใบงาน ใบความรู้ 4. ชำนาญประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรินคำท่าย - รูปภาพ บุคคลสำคัญ - ห้องสมุด - คอมพิวเตอร์ - ใบงาน - ใบความรู้ - ผลงาน นักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรม - ตรวจผลงานกลุ่ม - ทดสอบย่อย 	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนค่าแคนดินแดนน้ำตกห้วยเขย โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่ง เรียนรู้	การวัดประเมินผล	เวลา
3. สืบสาน ประเพณี	ส 4.2.2	1. บอกความสัมพันธ์ของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม กับการเกิดวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นได้ 2. ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นของตน ได้เหมาะสม 3. มีความภาคภูมิใจ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ของตน	-- วัฒนธรรม ประเพณี สำคัญของชุมชนค่าแคน - ปัจจัยที่มีผลต่อการ สร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนค่า แคน - รักษาสิ่งแวดล้อมทาง สังคมและวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนค่า แคน	1. ชำนาญเสนอ - เล่นเกมจับคู่ - อภิปรายซักถาม - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยการสัมภาษณ์ ปราชญ์ผู้รู้ 2. ชำนาญวางแผน - ตกลง วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชำนาญดำเนินการ - รับผิดชอบ - สัมภาษณ์ปราชญ์ผู้รู้ - ศึกษาใบความรู้ 4. ชำนาญประเมินผล - อภิปรายร่วมกัน - ทดสอบย่อย	- เกมจับคู่ - ใบงาน - ปราชญ์ผู้รู้ - ศาลา กลางบ้าน - ใบความรู้	- ตั้งเกณฑติกรรม - ตรวจสอบผลงานกลุ่ม - ทดสอบย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนค่าแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยให้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ ประเมินผล	เวลา
4. ภูมิปัญญา มีค่า	ศ 4.3.2	1. สสำรวจ/บันทึกประเภท บุคคลที่เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชนของตน 2. จำแนกประเภทภูมิปัญญา ท้องถิ่น 3. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. เห็นคุณค่าและ ความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายประเภท ของภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชนค่าแคน - การอนุรักษ์และ เผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชนค่า แคน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชมนำเสนอ <ul style="list-style-type: none"> - ดูชิ้นงานผลิตภัณฑ์ - ภาพสินค้า - อภิปรายซักถาม - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดย เชิญครู ภูมิ ปัญญา 2. ชมนการวางแผน <ul style="list-style-type: none"> - เชิญครูภูมิปัญญา 3. ชินดำเนินการ <ul style="list-style-type: none"> - ครูภูมิปัญญาราย - สสำรวจนอกเวลาเรียน ด้วยแบบสำรวจ 4. ชินสรุปและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอผลงาน - ทำรายงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของ ชุมชนค่าแคน - ภาพสินค้า - ครูภูมิปัญญา - แบบสำรวจ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต พฤติกรรม - ตรวจสอบงาน กลุ่ม 	1

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนค่าแควนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ ประเมินผล	เวลา
5. มารู้จักน้ำตก ห้วยเข	ส 4.1.3 ส 5.1.2	1. บอกประวัติความเป็นมา ของน้ำตกห้วยเข 2. มีทักษะการใช้แผนที่ ศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ของน้ำตกห้วยเขได้ 3. อธิบายตำแหน่งที่ตั้งและ เส้นทางคมนาคมของน้ำตก ห้วยเขได้ 4. เห็นความสำคัญของแหล่ง เรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชน	- ประวัติและการเดินทาง ไปน้ำตกห้วยเข - การใช้แผนที่ศึกษา ข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์ ของน้ำตกห้วยเข	1. ชมนำเสนอ - ร้องเพลงน้ำตกห้วยเข - แผนที่น้ำตกห้วยเข - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยเชิญวิทยากร ฉายวีดิทัศน์ 2. ชุมชนวางแผน - คกลง วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชนดำเนินการ - ชมวีดิทัศน์ - ศึกษาแผนที่ - รับประทานอาหาร 4. ชนสรุปและประเมินผล - นำเสนอผลงาน	- แผนภูมิเพลงน้ำตก ห้วยเข - แผนที่น้ำตก ห้วยเข - VDO - แผนที่ - ใบความรู้ - กระดาษ - ดินสอ สีไม้ - ใบงาน	- การตอบ คำถาม - สังเกต พฤติกรรม ทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบผลงาน กลุ่ม	1

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนค่าแคนดินแดนนำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ ประเมินผล	เวลา
6. ภูมิศาสตร์ ห้วยเข	ส 5.1.2	1. อธิบายลักษณะทาง กายภาพของนำตกห้วยเขได้ 2. อธิบายความสัมพันธ์ของ ลักษณะดิน หิน พืชพรรณ ธรรมชาติ และการใช้ ประโยชน์ได้ 3. มีความตระหนักในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชนค่าแคนอย่างประหยัด และคุ้มค่า	- ลักษณะทางกายภาพ ของนำตกห้วยเข - การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชนค่าแคนอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	1. ชำนาญเสนอ - ต่อจิ๊กซอว์รูปภาพ - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยการสำรวจ 2. ชำนาญวางแผน - ตกลง วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชำนาญเน้นการ - รับไปงานสำรวจสภาพ ทางกายภาพนำตกห้วยเข - ศึกษาใบความรู้ - อภิปราย/ลงความเห็น 4. ชำนาญและประเมินผล - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย	- จิ๊กซอว์รูปภาพ - สถานที่จริงบริเวณ นำตกห้วยเขส่วนล่าง - ใบงาน - ใบความรู้ - แบบทดสอบย่อย	- การตอบ คำถาม - สังเกต พฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบงาน กลุ่ม - ตรวจ แบบทดสอบ	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนค่าแค้นดินแดนนำตกห้วยเห โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ ประเมินผล	เวลา
7. สัตว์สัว ปางาม	ส 5.2.1 ส 5.2.3	1.อธิบายความสำคัญ และ ประโยชน์ของป่าไม้และ สัตว์ป่าได้ 2. ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้ 3. เห็นความสำคัญในการ อนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	- ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใน ชุมชนค่าแค้นและน้ำตก ห้วยเห - การอนุรักษ์สัตว์ป่าและ พันธุ์พืชในน้ำตกห้วยเห	1. ชื่นนำเสนอ - เกมจับบัตรคำ - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยเชิญวิทยากร 2. ชื่นการวางแผน - ติดต่อเจ้าหน้าที่หน่วย พิทักษ์ป่าโคกหลวง 3. ชื่นดำเนินการ - เจ้าหน้าที่จากหน่วย พิทักษ์ป่าโคกหลวงมาให้ ความรู้ 4. ชื่นสรุปแล - รับใบงาน - ศึกษาใบความรู้ - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย	- บัตรคำ - เจ้าหน้าที่หน่วย พิทักษ์ป่าโคกหลวง - ใบความรู้ - ใบงาน	- การตอบคำถาม - สังเกต พฤติกรรม ทำงานกลุ่ม - ตรวจใบงาน - ทดสอบย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนค่าแค้นดินแดนนำตกหัวเข โดยผู้ให้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ ประเมินผล	เวลา
8. เรียนรู้สู่แหล่ง ท่องเที่ยว	ส 5.2.1 ส 5.2.3	1. บอกสถานที่ตั้งของแหล่ง ท่องเที่ยวได้ 2. อธิบายถึงประโยชน์และ ความสำคัญของแหล่ง ท่องเที่ยวได้ 3. บอกผลกระทบการกระทำ ของมนุษย์ต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้ 4. เขียนความประทับใจใน แหล่งท่องเที่ยวที่ตนเอง ประทับใจได้	- แหล่งท่องเที่ยวใน ท้องถิ่น - ศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ในชุมชนค่าแค้น - ผลกระทบการกระทำ ของมนุษย์ต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1. ชำนาญเสนอ - แสดงบทบาทสมมติ - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยศึกษานอก สถานที่ 2. ชำนาญวางแผน - เชิญ จ.ส.อ.ยุทธนา ปัญญศิริ ฉายภาพนิ่ง 3. ชำนาญนิเทศ - ไป อบต.ค่าแค้น - ฉายภาพนิ่ง - รับใบงาน แผ่นพับ - ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม 4. ชำนาญสรุปและประเมินผล - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย	- แผนที่ - องค์การบริหาร ส่วนตำบลค่าแค้น - ภาพนิ่ง - ใบงาน - แผ่นพับ - ใบความรู้ แบบทดสอบย่อย	- สังเกต พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบงาน กลุ่ม - ตรวจ แบบทดสอบย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยผู้แต่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดประเมินผล	เวลา
9. ทรัพยากร มีคุณค่า	ส 3.1.1 ส 5.2.3	1. บอกประโยชน์และ ความสำคัญของ ทรัพยากรธรรมชาติได้ 2. ปฏิบัติตนในการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติได้ 3. สังเกตสภาพปัญหา และ เสนอแนวทางการ แก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนได้	- ประโยชน์และ ความสำคัญของ ทรัพยากรธรรมชาติ - การวางสภาพ ปัญหาและเสนอแนว ทางแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนคำ แคน	1. ชำนาญเสนอ - นิทาน จึงหรือน้อย - ดูรูปภาพ อภิปราย ซักถาม - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยการสำรวจ 2. ชำนาญวางแผน - ตกลง วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชำนาญนิเทศ - ระบุใบงาน - ดำรง/ศึกษาปัญหา แนวทางแก้ปัญหา 4. ชำนาญประเมินผล - ศึกษาใบความรู้ - นำเสนอผลงาน	- นิทาน เรื่อง จึงหรือน้อย - รูปภาพเกี่ยวกับ ทรัพยากร ธรรมชาติถูก ทำลาย - สถานที่จริง แหล่งทรัพยากร ธรรมชาติ - ใบงาน - ใบความรู้	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบผลงานกลุ่ม - ตรวจสอบทดสอบ ย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนค่าแคนดินแดนน้ำตกห้วยเขย โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัดการ เรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ประเมินผล	เวลา
10. รักษ์ ทรัพยากร	ส 5.2.3 ส 5.2.4	1. บอกความหมาย ประเภท ประโยชน์ของ ทรัพยากรธรรมชาติได้ 2. บอกสาเหตุของปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในน้ำตก ห้วยเขย ถูกทำลายได้ 3. ปฏิบัติตนเพื่อแก้ไข ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติในน้ำตก ห้วยเขยได้ 4. ตระหนักในคุณค่าของ ทรัพยากรน้ำตกห้วยเขย	- ความหมาย ประเภท ประโยชน์ของ ทรัพยากรธรรมชาติ - สาเหตุของปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในน้ำตก ห้วยเขยถูกทำลายได้ - การมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาและส่งเสริม คุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและใน น้ำตกห้วยเขย	1. ชี้นำเสนอ - อ่านบทหรือโครงการ อนุรักษ์ทรัพยากร - อภิปรายซักถาม - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดย การสำรวจ 2. ชื่นชมการวางแผน - ตกลง วางแผน - เตรียมอุปกรณ์ 3. ชื่นดีำเนินการ - รับผิดชอบ - ศึกษาสำรวจ - อภิปรายกลุ่มย่อย 4. ชื่นสรุปและประเมินผล - ศึกษาใบความรู้ - นำเสนอผังความคิด	- แผนภูมิบรรยาย - กรองเกี่ยวกับ อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ - ใบงาน - ใบความรู้ - แบบทดสอบ	- สังเกตพฤติกรรม - การทำงานกลุ่ม - ตรวจใบงาน - ตรวจแบบทดสอบ ย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนค่าแคณดินแดนน้ำตกห้วยเขย โดยใช้แหล่งเรียนรู้

ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัด/ประเมินผล	เวลา
11. ท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	ส 5.2.2 ส 5.2.3	1.บอกความหมายของการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ 2. เสนอแนวทางการ ท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ได้ 3. ตระหนักและเห็น ความสำคัญในการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	- ความหมายของการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - หลักการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ - แนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ในน้ำตกห้วยเขย	1. ชื่อนำเสนอ - ร้องเพลงป่าดงพญา - อภิปรายซักถาม - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยเชิญวิทยากร 2. ชื่นการวางแผน - วิทยากรนำวิธีทัศน์ 3. ชื่นดำเนินการ - รับประทาน - ชมวีดิทัศน์ - ศึกษาใบความรู้ - อภิปราย ลงความเห็น 4. ชื่นสรุปและประเมินผล - นำเสนอผลงาน - ทดสอบย่อย	- แผนภูมิเพลง - เจ้าหน้าที่หน่วย อุทยานแห่งชาติ น้ำพองน้ำตกห้วย เขย - วีดิทัศน์การ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์/เชิงนิเวศ - ใบงาน - ใบความรู้ - แบบทดสอบ	- การตอบคำถาม - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบผลงานกลุ่ม - ตรวจ แบบทดสอบย่อย	2

ตารางที่ 4 รายละเอียดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเจ โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน เวลา 25 ชั่วโมง (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อแหล่งเรียนรู้	การวัด/ประเมินผล	เวลา
12. ท้องเที่ยว สุขใจใน ห้วยเจ	ส 5.2.3 ส 5.2.4	1. ปฏิบัติตามแนวทางการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการ อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวใน ท้องถิ่นได้ 2. แสดงผลงานทางศิลปะ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติได้ 3. มีความภาคภูมิใจในแหล่ง ท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน	- ปฏิบัติตามแนวทางการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อ การอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวในท้องถิ่น - ศิลปะกับการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	1. ชมนำเสนอ - อภิปรายร่วมกัน - เสนอวิธีการใช้แหล่ง เรียนรู้โดย การไป ทัศนศึกษานอกสถานที่ 2. ชื่นการวางแผน - เชิญเจ้าหน้าที่หน่วย อุทยานแห่งชาติน้ำพอง นำตกห้วยเจ 3. ชื่นคำเนินการ - ไปทัศนศึกษา - สร้างผลงานทางศิลปะ 4. ชื่นสรุปและประเมินผล - สรุป ส่งผลงาน	- เจ้าหน้าที่หน่วย อุทยานแห่งชาติ น้ำพองนำตกห้วย เจ - ใบความรู้ - สถานที่จริง อุทยานแห่งชาติ น้ำตกห้วยเจ - ผลงานนักเรียน	- การตอบคำถาม - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - ตรวจสอบผลงาน	5

ขั้นที่ 6 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งหมด 12 แผน จำนวน 25 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่องคำแคนบ้านเรา	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	กนดคีศรีคำแคน	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	สืบสานประเพณี	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	ภูมิปัญญาที่มีค่า	เวลา	1	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	มารู้จักน้ำตกห้วยเข	เวลา	1	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	ภูมิศาสตร์ห้วยเข	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	เรียนรู้สู่แหล่งท่องเที่ยว	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	สัตว์สวยป่างาม	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	ทรัพยากรมีคุณค่า	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	รักษ์ทรัพยากร	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	เวลา	2	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	ท่องเที่ยวสุขใจในห้วยเข	เวลา	5	ชั่วโมง

จากขั้นตอนของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนามาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การประเมินหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องชุมชนคำแคน ดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	เฉลี่ย	ระดับ
1. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้	4.14	มาก
2. การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้		
2.1 ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.80	มากที่สุด
2.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.53	มากที่สุด
2.3 ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้	5.00	มากที่สุด
2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.20	มาก
2.5 ด้านระยะเวลาและการนำไปใช้	4.67	มากที่สุด
รวม	4.47	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุดและระดับมาก โดยภาพรวมหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ภาคผนวก ค)

จากขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ทั้งหมด 12 แผน ใช้เวลาทั้งสิ้น 25 ชั่วโมง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากการประเมินผลคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	เฉลี่ย	ระดับ
1. แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร	4.78	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม/สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.58	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความถูกต้องทันสมัย	4.61	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.50	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.42	มาก
6. มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนชัดเจน	4.67	มากที่สุด
7. มีกิจกรรมที่นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.61	มากที่สุด
8. มีการระบุสื่อ/แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.56	มากที่สุด
9. มีการระบุวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.47	มากที่สุด
10. วิธีประเมินผลมีความหลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.56	มากที่สุด
รวม	4.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า รายการประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนในด้านการกิจกรรมการเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด (ภาคผนวก ค)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชน คำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้จากแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน ได้ผลการศึกษาข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ ดังตาราง 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วย การเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข

จำนวนนักเรียน ทั้งหมด (คน)	นักเรียนผ่านเกณฑ์		นักเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์		คะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
15	13	86.67	2	13.33	35.73	89.33

จากตารางที่ 7 พบว่า จำนวนนักเรียนทั้งหมด 15 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 13 คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้เรียนรู้ตามหน่วย การเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เฉลี่ยเท่ากับ 35.73 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนร้อยละ 80 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75 ขึ้นไป (ภาคผนวกง)

3. การอภิปรายผล

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่ง เรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.1 ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ โดยใช้สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์เป็นแกนหลักซึ่งเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ ต้องดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันและเป็นระบบ ซึ่งแต่ละขั้นต่อนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กันตามลำดับ ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น ข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเรียนรู้อิง วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดผังมโนทัศน์ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อัตราเวลาเรียน การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ(2545) ที่จัดทำหน่วยการเรียนรู้มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแล้วกำหนดชื่อหน่วย 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง 3) กำหนดผังมโนทัศน์ 4) กำหนดสาระการเรียนรู้ และกำหนดอัตราเวลาเรียนในหน่วยการเรียนรู้ 5) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นการนำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปสู่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฐาปกรณ์ วิแสง (2548); จินดา กวางษ์กลาง (2550); มาลีรัฐ สมภาร(2550); สร้อยทิพย์ ทองใหญ่(2551); ปวีณา ภูมิแดนดิน(2551); อรุณ บุตรโคตร (2552) ที่ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการสร้างหน่วย นอกจากนี้ การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ยังต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

เมื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของตนที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้ และจากการบูรณาการภายในสาระการเรียนรู้ 3 สาระการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ที่กำหนดให้มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ มีความสามารถในการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ ความรับผิดชอบและความเป็นประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 82.55 (ภาคผนวก ง) การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียน จากการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน จะส่งเสริมให้

ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ระดมความคิดที่หลากหลาย มีการวางแผนร่วมกันในการออกไปศึกษา ข้อมูลชุมชน สร้างข้อตกลง ควบคุมดูแลซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (กรมวิชาการ, 2540)

จากกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ มีการออกแบบ การจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างเต็มที่ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วย การเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข แบ่งเป็น 3 หน่วยย่อย มีทั้งหมด 12 แผนการจัดการ เรียนรู้ โดยหน่วยย่อยที่ 1 เรื่อง ชุมชนคำแคน ใช้แนวทางการจัดกิจกรรม คือ ทัศนาคำทาส สัมภาษณ์ประชาชนผู้รู้ ศึกษาค้นคว้าที่ห้องสมุด ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต เล่นเกม อภิปรายซักถาม เชิญครุภูมิปัญญาท้องถิ่น และสืบค้นข้อมูลนอกเวลาเรียน หน่วยย่อยที่ 2 เรื่อง งามล้ำน้ำตกห้วยเข ใช้แนวทางการจัดกิจกรรม คือ ร้องเพลง เชิญวิทยากร ฉายวีดิทัศน์ ระดมความคิด ต่อจิกซอร์ รูปภาพ อภิปรายกลุ่มย่อย แสดงบทบาทสมมุติ ฉายภาพนิ่ง และเข้าร่วมกิจกรรมบุญประเพณีใน ชุมชน หน่วยย่อยที่ 3 เรื่อง รักษ์น้ำตกห้วยเข ใช้แนวทางการจัดกิจกรรมคือ นิทาน สสำรวจแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติ เชิญวิทยากร ศึกษาออกสถานที่ ทัศนศึกษาที่น้ำตกห้วยเข สร้างผลงานทาง ศิลปะ และจัดนิทรรศการ จากที่กล่าวมา เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งมี ขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ชี้นำเสนอ ชี้นการวางแผน ชี้นดำเนินการ ชี้นสรุปและประเมินผล (นิลมณี พิทักษ์และคณะ, 2540) ซึ่งเป็นการนำสิ่งที่มีในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน (อำนาจ ประสิทธิ์พรหม (2540) เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปลุกฝัง ค่านิยมในเรื่องการอนุรักษ์ท้องถิ่นให้กับผู้เรียน และยังทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ เป็น การตอบสนองต่อความอยากรู้อยากเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับ ורתัย มูลคำ (2542) ได้เสนอไว้ ว่า การมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมก็จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ควรดำเนินการตามขั้นตอนของการ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องกัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่าย เพื่อให้ หน่วยการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดย ผู้เรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการปลุกฝังเจตคติที่ดีให้กับ ผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในชุมชน(อำนาจ ประสิทธิ์พรหม (2540) ตลอดจนมีความ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และเป็นพื้นฐานในการสร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคน ดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ชุมชนคำแคนดินแดนน้ำตกห้วยเข โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ นักเรียนจำนวนร้อยละ 86.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 35.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือนักเรียนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 75 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนิลมณี พิทักษ์ & ปิยะวรรณ ศรีสุรภัย (2540), ที่ได้พัฒนารูปแบบและแนวทางการสอนที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(สังคมศึกษา) โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า สามารถส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งงานวิจัยของนราลักษณ์ ขจีจิตร (2542), อังคณา ตุงคะสมิต และคณะ (2545), ทนงศักดิ์ ปัดสินธุ์ (2551) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ในเรื่องของการใช้ประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ลัดดา ศิลาน้อย, 2543) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สมเฉียงใต้ (2547), พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เนื่องมาจากการอ่านการเขียนยังไม่คล่อง และเป็นเด็กเรียนช้ากว่าเพื่อน สาเหตุเพราะติดตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพที่จังหวัดอื่น โดยไม่ได้เรียนหนังสือต่อเนื่อง และอีกคนหนึ่งเป็นเด็กพิการเรียนร่วม ปากแห้งเพดานโหว่ จึงแก้ปัญหาโดยการสอนซ่อมเสริม จัดทำโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนและพี่สอนน้อง มอบหมายงานให้ทำตามความเหมาะสม ผู้เรียนก็มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวและคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีพัฒนาการในการทำงานกลุ่มได้ดี มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความรัก ความหวงแหนในท้องถิ่นของตน และประเทศชาติต่อไป